

Girios ateina į Vilnių

Lietuvos girios – Šimonių, Punių, Labanoro, Žalioji ir kitos – kviečia Jus visus spalio 25 dieną jungtis į teatralizuotą procesiją Gedimino prospektu.

Artėjant Vėlinėms, kuomet prisimename savo protėvius ir mirusius artimuosius, Vilniaus centre spesis miško žvėrys, medžiai, mitiniai gyventojai (barstukai, laumės, puškaičiai) ir net išnykusių gyvybės rūšių šmėklos, priminti, kad mūsų senirėšs taip pat jau išėjo nebūtinai be veiksmingos valstybės apsaugos po pjūklais krenta dar išlikę didieji Lietuvos miškai.

Todėl spalio 25 dieną, 12 valandą pasipuošę žvėrių ir kitų miško būtybių kaukėmis, nešini žvakėmis, renkames prie LR Seimo. Nuo ten gedulinga iškirštų miškų eisena pajudės Gedimino prospektu iki Vyriausybės.

Lietuvos girių atstovai, kultūros bei meno žmonės, gamtosauginės organizacijos ir piliečių grupės suvienijoti norėdami atkreipti dėmesį į bręstančią katastrofą – jei niekas nesikeis, greitai iš mūsų miškų, gynusių mūsų protėvius nuo kryžiuočių, slėpusių caro laikų sukilėlius ir laisvės kovų dalyvius, liks tik „kalnai nelmuoti, pakalnės nuplikę“.

Sunaikinus mūsų didžiulius miškus namų netektų miško gyvūnai ir augalai, o mes prarastume savo savastį. Mes, visuomenė, nesuistatysime su mūsų girių netekimu.

Reikalaujame, jog visa mūsų gamta būtų tausojama, o Lietuvos saugomose teritorijose gamtos apsauga taptų svarbiausiu prioritetu planuojant bet kokią veiklą. O kol tokia apsauga bus užtikrinta, reikalaujame kirtimų stabdymo saugomuose miškuose.

Mes nenurimsime, kol nepasiekime savo tikslo, nes mes neturime kito pasirinkimo. Gyvename pasaulinės ekologinės krizės laikotarpiu, kai žmonija sparčiai naikina gamtą, nuo kurios priklauso jos pačios išlikimas. Žemė šestą kartą per visą planetos istoriją išgyvena masinio nykimo etapą. Kasdien pasaulis neįgrįžtamai praranda apie 200 gyvybės rūšių. Jungtinių Tautų Organizacijos suburti mokslininkai skatina žmoniją iš esmės keisti savo gyvenimą, miškininkystę, žemdirbystę, pramonę ir kitą veiklą, kurios kelia pavojų gamtai ir mūsų civilizacijai.

Keistis privalome. Gamta yra vertybė savaime, tačiau rūpindamiesi ja, mes saugome ir savo vaikų ateitį. Labiau nei medienos ir BVP

augimo mes norime, kad mūsų vaikams užaugę galėtų grožėtis Lietuvos miškais ir paukščių čiulbėjimu, kvėpuoti grynu oru ir gerti tyrą vandenį.

Lietuvos miškai yra turtingesni gyvybės rūšimis nei daugelis Vakarų Europos valstybių. Jie reikšmingai prisideda prie klimato kaitos švelninimo. Tačiau daugiau nei 90 procentų Lietuvos miškų pastaraisiais metais sparčiai kertami. Dabartiniai saugomų teritorijų miškai Lietuvoje mažai kuo skiriasi nuo ūkinių, ir mūsų miškininkystė šiuo metu yra orientuota į medienos gavybą.

Žinant šių dienų gamtos saugos iššūkius, taip tęstis negali. Medienos naudojimas negali būti svarbesnis už Lietuvos vertybių apsaugą. Tam, kad būtų išsaugotos gamtos vertybės, neužtenka kirtavietėse sodinti ir auginti naują mišką. Saugomose teritorijose ūkinė veikla turi būti nutraukta (ar griežtai apribojama), jų teritorijos turi būti plečiamos ir veiksmingai saugomos. Ukiniuose miškuose taip pat turi būti sudaromos bent minimalios sąlygos retoms ir nykstančioms rūšims egzistuoti. Gyvybę trykstantys miškai yra mūsų ateities pamatas.

Girių spiečius:
Šimonių girios iniciaty-

vinė grupė; Baltijos aplinkos forumas; Labanoro klubas; Fridays for Future Vilnius;

Miško festivalis; Aplinkosaugos koalicija; Lietuvos kultūros bei meno žmonės.

Konkursui „Gamtos fotografija 2019“

Atspindžiai Labanore...

ONOS GAIDAMAVIČIŪTĖS (Vilnius) nuotrauka

Žuvininkystės tarnybos dėmesys – retų ir nykstančių žuvų išteklių palaikymui ir atkūrimui

Rita ŠAKINYTĖ

Spalio 10-11 dienomis Trakuose vyko tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Retų ir nykstančių žuvų išteklių, grėsmės ir perspektyvos“, kurią organizavo Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos.

Konferencija atidarė Žuvininkystės tarnybos direktorius Tomas Kazlauskas. Konferencijos organizatorius, dalyvis ir svečius pasveikino LR žemės ūkio viceministras Petras Narkevičius. Pranešimus parengė ir skaitė žuvininkystės specialistai iš Latvijos, Baltarusijos, Ukrainos, Lenkijos, Danijos, Čekijos ir Lietuvos.

„Lietuva – vandenų kraštas. Todėl neuostabu, kad žvejyba ir žuvininkystė lietuviams nuo neatmenamų laikų buvo viena svarbiausių žemės ūkio šakų“, – pa-

brėždamas konferencijos temos svarbą kalbėjo žemės ūkio viceministras P. Narkevičius.

Konferencijos metu pristatyti pranešimai: „Retų žuvų būklės apžvalga ir ateities perspektyvos Lietuvoje“, „IHS rodiklio aprobacija įvertinant margojo upetakių buveinių kokybę“, „Aplinkos kaitos ir invazinių žuvų rūšių poveikis retosioms žuvims“, „Baltarusijos vaidmuo išsaugant pasaulinę europinio ungurio populiaciją“, „Vertingų erškėtinųjų žuvų jauniklių, auginamų URS, problemos, susijusios su ligomis“ ir kt. labai aktualūs pranešimai.

Žuvininkystės specialistai iš skirtingų šalių pristatė savo regionų patirtį veisiant retas ir nykstančias žuvų rūšis, pasidalino patirtimi, kokių prevencinių priemonių imamasi atstatant šių žuvų ište-

klus, su kokiais iššūkiais ir grėsmėmis susiduriama, kaip kovojama su žuvų ligomis ir kt.

Lietuva pirmoji iš trijų Baltijos šalių pradėjo retų ir nykstančių žuvų išteklių atkūrimo darbus. Latvija, Baltarusija, Ukraina, Lenkija, Čekija mato realią perspektyvą ir nori bendradarbiauti su Žuvininkystės tarnyba, perimant gerąją patirtį šioje srityje.

„Norisi pasidžiaugti, kad Žuvininkystės tarnybos žuvininkystės specialistai, sukaupe didžiulę patirtį žuvininkystės srityje, o dabar jau ir retų bei nykstančių žuvų rūšių veisime, turi kuo pasidžiaugti ir parodyti vykdomų darbų rezultatus kitų šalių specialistams. Tarpautinis bendradarbiavimas tapo ne vieno įgyvendinto projekto sėkmės garantu tiek Lietuvoje, tiek ir užsienio šalyse. Siekiant atkurti

retų ir nykstančių žuvų rūšis, kolegų patirtis dažnai yra neįkainojama ir labai sveikintina“, – kalbėjo Žuvininkystės tarnybos direktorius T. Kazlauskas.

Viena svarbiausių Žuvininkystės tarnybos prie LR žemės ūkio ministerijos veiklos krypčių – moksliskai pagrįstų žuvų rūšių veisimas ir išleidimas į valstybinius vandens telkinius, tikslas – atkurti ir išlaikyti tvarius žuvų išteklius ir žuvų bioįvairovę. Kasmet įžuvinama 15 - 17 žuvų rūšių jaunikliai. Tai daugiausia retos, saugomos, vertingos žuvų rūšys. Tokios, kaip aštrianipiai erškėtai, laišos, šlakiai, margieji upėtaki, kiršliai, ūsoriai, skresnukai...

Vis dėlto vidaus vandenų žuvininkystės problema išlieka opi, nes natūralūs žuvų išteklių patys sunkiai atsikuria ir neišsilaiko dėl žmonių ūkinės veiklos ar gamtos sąlygų. Šiandien būtina įdėti daug pastangų, kad retos ir beveik išnykusios žuvų rūšys būtų atkurtos ir gausiai išplistų mūsų vidaus vandenyse.

Antrąją konferencijos dieną dalyviai stebėjo kaip į Neries upę prie Branžuolės upės žiočių Žuvininkystės tarnybos žuvininkystės specialistai išleido 4 000 vnt. ūsorių šimtetukų. Vidutinis į upę išleisti ūsorių svoris – 2 g, jie pirmą kartą Žuvininkystės tarnybos istorijoje inkubuoti ir paauginti Pietų regiono žuvininkystės skyriuje, Laukystoje.

Į Bražuolės upę papildomai išleista ir 200 vnt. margųjų upėtakių dvišasių, vykdančių 2019 m. margųjų upėtakių įveisimo į šią upę planą (2000 vnt.). Vidutinis įveistų margųjų upėtakių svoris – 150 g. Šios laišišinių šeimai priklausančios žuvis išaugintos Rytų regiono žuvininkystės skyriuje, Trakų Vokėje.

Visos konferencijos metu dalyviai aktyviai diskutavo, dalinosi patirtimi, įžvalgomis apie planuojamus tolesnius darbus, siekiant atkurti retas ir nykstančias žuvis išteklius, keičiant įdejimus dėl galimų bendrų tarptautinių projektų rengimo ir įgyvendinimo.

Miško gaisrams gesinti – 23 nauji automobiliai

Jolita MACELYTĖ

VĮ Valstybinių miškų urėdija

Kasmet miško gaisrams kilti palankiu laikotarpiu šalyje vidutiniškai būna apie 150-200 miško gaisrų. Pastaraisiais metais, šiltejančiam klimatui ir kartojantis užsitęsusioms pavasarinėms ar vasarinėms sausroms, miško gaisrų skaičius ir plotas didėja. Miškininkams vis daugiau dėmesio tenka skirti prevencinei veiklai, visuomenės švietimui ir informavimui bei kilusių gaisrų paieškai ir gesinimui.

VĮ Valstybinių miškų urėdija organizuoja bendros valstybinės priešgaisrinės priemonių sistemos įgyvendinimą ir palaikymą visuose Lietuvos miškuose – ir valstybiniuose, ir privačiuose: ste-

bi miškus, gesina gaisrus, atnaujina mineralizuotas juostas, įrengia priešgaisrinus kelius, vandens paėmimo vietas. Miškų stebėjimui naudojamos 25 antžeminės automatinės miško gaisrų stebėjimo sistemos su 82 detektoriais ir 14 stebėjimo bokštų. Gaisrams kilti palankiu laikotarpiu kiekviename imonės padalinėje budi priešgaisrinės komandos, aprūpintos reikalinga technika ir priemonėmis ugnies stichijai suvaldyti. Išsiplečiusiems gaisrams gesinti suformuotos rezervinės priešgaisrinės komandos.

Bendromis miškininkų, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir savivaldybių ugniagesių pastangomis pavyksta išvengti iki stichinių nelaimių išsiplečiusių nevaldomų miško gaisrų.

Atsižvelgiant į kaimyninių šalių patirtį akivaizdu, kad tam reikia skirti vis daugiau pastangų, būtina gerinti turimą gaisrų gesinimo techniką ir kt. įrangą.

Valstybinių miškų urėdija kitų metų pavasarį turės 23 naujus automobilius, skirtus miško gaisrams gesinti. 2019-ųjų vasarį paskelbtame viešųjų pirkimų konkurse „Paddidinto pravažomų lengvųjų automobilių, skirtų miško gaisrų gesinimui, įsigijimas“ iš viso varžėsi 4 dalyviai. Konkursą laimėjo UAB „Autoverslo automobiliai“.

Sutarties vertė – 621 tūkst. eurų. Priešgaisriniai automobiliai ir gaisrų gesinimo įrangos įsigijimas finansuojamas 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas

ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonės „Aplinkos monitoringo ir kontrolės stiprinimas“ lėšomis.

Nustatytus reikalavimus atitinkantys pasiūlymai buvo vertinami pagal ekonominio naudingumo pasiūlymų vertinimo kriterijus, tokius kaip automobilio kaina, eksploatacinio laikotarpio sąnaudos, garantinio techninio aptarnavimo kaina, prošvaisa, įveikiamas vandens ir purvo kliūčių gylys.

„Šiltejančiam klimatui, vis dažniau vyrauja orai, palankūs kilti miško gaisrams, todėl labai aktualu gerinti turimą techniką, skirtą miško gaisrams aptikti, gesinti ir prevencinėms priemonėms įgyvendinti. Šių visurėgių, sukomplektuotų priešgaisriniais moduliais, paskirtis – sudaryti sąlygas priešgaisrinį budėjimą vykdančioms specialis-

tams kuo operatyviau nustatyti miško gaisro kilimo vietą, t.y. surasti gaisro židinį miške, ir pradėti pirminius miško gaisro gesinimo darbus“, – sako Valstybinių miškų urėdijos Miško apsaugos skyriaus vadovas Marius Ivanauskas.

Naujieji automobiliai bus paskirstyti imonės regioniniams padalinėjams visoje Lietuvoje, atsižvelgiant į padalinio prižiūrimų miškų gaisringumo klasę ir turimą priešgaisrinę techniką. Visurėgių, sukomplektuotų priešgaisriniais moduliais, skirtų miško gaisrų paieškai, kartu su naujai įsigytais automobiliais Valstybinių miškų urėdija iš viso turės 38.

Paddidinto pravažomų lengvųjų automobilių, skirtus miško gaisrams gesinti, tuometinės urėdijos paskutinį kartą pirkto 2013 metais.